

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) (611312)

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)

(611312)

Ogrodnicy

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) (611312)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [595]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/ogród-ogród-sklep-trawa-2178234>
[dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie procesu zakładania trawników i murawy.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Pielęgnacja trawników i murawy	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) 611312

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Konserwator murawy.
- Konserwator zieleni.
- Ogrodnik.
- Opiekun trawników.
- Opiekun zieleni.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 6113 Gardeners, horticultural and nursery growers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Roman Kępiński – Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego, Grodków.
- Maria Kowalczyk – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Rafał Kozik – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących im. Włodzimierza Dolańskiego, Kraków.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Łukasz Baka – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Małgorzata Przybyszewska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Agnieszka Szczechura – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marek Ostapiuk – Nestle Polska S.A., Warszawa.
- Izabela Pyszkowska – Poradnia Doradztwa Zawodowego i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Elbląg.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Przemysław Janusz – Rada Pracodawców przy Bielskiej Wyższej Szkole im. J. Tyszkiewicza, Bielsko-Biała.
- Marek Pyszkowski – Warmińsko-Mazurska Izba Inżynierów Budownictwa, Olsztyn.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) zajmuje się zakładaniem i pielęgnacją trawników. Dbą o właściwy rozwój i stan powierzchni terenów zieleni, w szczególności na obiektach sportowych, a także w przydomowych ogrodach i na miejskich skwerach.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) przygotowuje podłoże, dobiera mieszanki nasion traw do warunków siedliska oraz metody zakładania trawników. Wykonuje prace pielęgnacyjne polegające na nawożeniu, nawadnianiu i stryżeniu trawy oraz ochrania tereny zieleni przed chorobami i szkodnikami. Podczas wykonywania obowiązków wykorzystuje różnorodne narzędzia i maszyny ręczne oraz mechaniczne.

Sposoby wykonywania pracy

W swojej pracy **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** stosuje metody i sposoby polegające m.in. na:

- prowadzeniu prac przygotowawczych nawierzchni do siewu trawy lub rozkładaniu darni,
- dobieraniu metod i sposobów wykonywania obsadzeń powierzchni trawą,
- zakładaniu trawników z siewu¹² i trawników z rolki¹³,
- pielęgnowaniu trawników i murawy, np.: koszenie, wertykulacja¹⁴, aeracja¹,
- nawożeniu i nawadnianiu terenów zieleni,
- wykonywaniu zabiegów ochrony roślin¹⁶,
- wykonywaniu renowacji terenów zieleni,
- obsłudze i konserwowaniu maszyn i urządzeń wykorzystywanych w zakładaniu i pielęgnacji trawników oraz murawy.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** odbywa się najczęściej w terenie otwartym, często w trudnych warunkach atmosferycznych. Narażony jest on na działanie słońca, wiatru i deszczu. Podczas wykonywania obowiązków pracownik w tym zawodzie ma styczność z nawozami i środkami ochrony roślin oraz różnorodnym sprzętem.

Miejscem pracy w zawodzie pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) są m.in.:

- obiekty sportowe (boiska, stadiony, korty tenisowe),
- pola golfowe,
- ogrody przydomowe,
- parki i skwery miejskie,
- tereny rekreacyjne.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- glebogryzarkę⁴,
- szpadel i łopatę,
- taczkę i wózek,
- grabie i miotłę,
- sekator i nożyce,
- kosiarkę, robota koszącego,
- kosę mechaniczną⁵,
- podkaszarkę⁹,
- wertykulator¹⁵,
- aerator²,
- siewnik do nasion traw i nawozów,
- opryskiwacz,
- pułapki na gryzonie,
- węża ogrodowego ze zraszaczem,
- system automatycznego nawadniania¹⁰,
- dmuchawę³,
- odkurzacz ogrodowy⁷,
- poziomnicę i niwelator,
- minikoparkę,
- traktorek ogrodniczy.

Organizacja pracy

Charakter pracy w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** zależy od wielkości obsługiwanego obiektu. W zależności od miejsca pracy i wykonywanych zadań może on wykonywać pracę indywidualnie lub w zespole. Praca w zawodzie pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) odbywa się w systemie jedno- lub dwuzmianowym, z nasileniem prac w okresie wiosennym, letnim i jesiennym, w zależności od zapotrzebowania, może odbywać się również w dni ustawowo wolne od pracy.

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) podczas wykonywania zadań zawodowych współpracuje z ogrodnikami, architektami krajobrazu, organizatorami imprez sportowych, doradcami z zakresu nawożenia i ochrony roślin.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Podczas wykonywania obowiązków zawodowych **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** jest narażony m.in. na:

- występowanie pyłów i kurzu,
- zagrożenia mechaniczne,
- nadmierny hałas,
- czynniki chemiczne (pyły organiczne, substancje chemiczne),
- czynniki biologiczne (wirusy, grzyby, gryzonie),
- zmienne warunki atmosferyczne,
- przeciążenie układu mięśniowo-szkieletowego (nadmierny wysiłek fizyczny, wymuszona pozycja ciała).

Może to powodować m.in.:

- urazy kończyn, twarzy i oczu,
- poparzenia skóry,
- udar cieplny,
- alergie i choroby skóry,
- choroby układu oddechowego,
- choroby narządu słuchu,
- choroby układu kostno-stawowego,
- schorzenia układu naczyniowego i nerwowego.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- zmysł równowagi,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,
- zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- wyobraźnia przestrzenna,

- uzdolnienia techniczne,
- koncentracja,
- spostrzegawczość;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość do pracy w różnych warunkach środowiskowych,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- odpowiedzialność proekologiczna,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- samodzielność i samokontrola,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- dbałość o czystość i porządek,
- wrażliwość estetyczna,
- cierpliwość,
- zmysł estetyczny.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Zawód **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** wymaga dobrego ogólnego stanu zdrowia.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu są m.in. potwierdzona silna alergia na czynniki występujące w wykonywanych pracach (np. alergie na trawę i środki owadobójcze), poważne schorzenia układu oddechowego, układu krążenia i kręgosłupa.

Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadniczej szkoły zawodowej) w zawodach z obszaru kształcenia rolniczo-leśnego z ochroną środowiska.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania prac w zawodzie,
- odbyła szkolenie w zakresie pielęgnacji trawników i murawy.

Podjęcie pracy w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie szkolnym (pokrewnym) ogrodnik,
- świadectwo potwierdzające kwalifikację RL.05 Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu na stanowiskach pracy w zawodzie pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) są m.in.:

- suplementy Europass (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- certyfikaty lub zaświadczenia potwierdzające nabycie kompetencji przydatnych do wykonywania powierzonych zadań zawodowych, np. uzyskane poprzez ukończenie kursu umiejętności w zakresie pielęgnacji trawników i murawy, ukończenie szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin,
- prawo jazdy kat. B lub T (występują przypadki preferowania przez pracodawców prawo jazdy kat. C),
- referencje pracodawców, potwierdzające posiadane umiejętności i doświadczenie.

WAŻNE:

Użytkownicy profesjonalni środków ochrony roślin mają ustawowy obowiązek ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** może m.in.:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- posiadając wykształcenie branżowe (zawodowe) w zawodzie pokrewnym ogrodnik, dalej kształcić się w branżowej szkole II stopnia (w zawodzie technik ogrodnik) lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych, a następnie po zdaniu egzaminu maturalnego i ewentualnym ukończeniu studiów I oraz II stopnia (np. na kierunku ogrodnictwo lub pokrewnym) – awansować na stanowisko kierownicze,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie/szkolenie w zawodach pokrewnych, np. uczestnicząc w kwalifikacyjnych kursach zawodowych,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach branżowych oraz organizowanych przez pracodawców,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie pielęgnacją terenów zieleni.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych zarówno w edukacji formalnej, jak i nieformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper), wchodzących w skład zawodu szkolnego (pokrewnego) ogrodnik w zakresie kwalifikacji RL.05 Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik architektury krajobrazu ^S	314202
Technik ogrodnik ^S	314205
Kierownik gospodarstwa ogrodniczego	611302
Ogrodnik ^S	611303
Ogrodnik terenów zieleni	611306
Rolnik ^S	613003

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Wybieranie terenu pod budowę obiektu sportowego⁶.
- Z2 Przygotowywanie terenu pod założenie trawnika i murawy.
- Z3 Zakładanie trawników, murawy.
- Z4 Wykonywanie prac pielęgnacyjnych na trawnikach, murawach.
- Z5 Wymienianie nawierzchni boisk, stadionów i pól golfowych.
- Z6 Obsługiwanie specjalistycznego sprzętu i jego bieżąca konserwacja.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie procesu zakładania trawników i murawy

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie procesu zakładania trawników i murawy obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Wybieranie terenu pod budowę obiektu sportowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Warunki, jakie powinien spełniać obiekt sportowy w celu zapewnienia dobrej cyrkulacji powietrza; • Wymagania stawiane obiektom sportowym; • Znaczenie warunków usytuowania obiektu sportowego dla wzrostu trawnika, murawy; • Znaczenie usytuowania ścieżek i przejść w obiektach sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać usytuowanie obiektu sportowego do optymalnych warunków wzrostu trawnika, murawy; • Konsultować wybór najkorzystniejszych terenów pod budowę obiektów sportowych; • Wykonywać proste projekty obiektów sportowych, np. boisk sportowych; • Wyznaczać ścieżki, przejścia w obiektach sportowych.

Z2 Przygotowywanie terenu pod założenie trawnika i murawy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady przygotowania nawierzchni obiektu sportowego do założenia trawnika z siewu lub rolki; • Sposoby i kolejność wykonywania zabiegów uprawowych, przygotowujących teren pod założenie trawnika/murawy; • Znaczenie wyboru i przygotowania podłoża pod 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowywać nawierzchnię obiektu sportowego pod założenie trawnika z siewu lub rolki; • Wykonywać zabiegi uprawowe przygotowujące teren pod założenie trawnika/murawy; • Wybierać podłoża pod założenie trawnika/murawy;

<p>założenie trawnika/murawy;</p> <ul style="list-style-type: none"> Znaczenie doboru odpowiedniej do rodzaju obiektu sportowego mieszanki nasion traw. 	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowywać podłoże pod założenie trawnika/murawy; Wybierać gatunki traw w celu przygotowania mieszanki do określonego obiektu sportowego; Przygotowywać odpowiednią do rodzaju obiektu sportowego mieszankę traw.
--	--

Z3 Zakładanie trawników, murawy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i metody zakładania trawników, murawy z siewu i z rolki; Sposoby siewu nasion traw; Znaczenie ubijania posianych nasion traw; Znaczenie nawadniania po założeniu trawnika, murawy; Przepisy BHP, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ergonomii pracy przy zakładaniu trawników, murawy. 	<ul style="list-style-type: none"> Zakładać trawnik z rolki; Zakładać trawnik metodą siewu ręcznego lub przy pomocy siewnika; Wykonywać wałowanie wysianych nasion traw; Wykonywać nawadnianie trawnika, murawy po jego założeniu; Stosować przepisy BHP, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ergonomii pracy przy zakładaniu trawników, murawy.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Pielęgnacja trawników i murawy

Kompetencja zawodowa Kz2: Pielęgnacja trawników i murawy obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Wykonywanie prac pielęgnacyjnych na trawnikach, murawach	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i technikę koszenia, nawożenia i aeracji trawników, murawy, wertykulację trawników, murawy i inne zabiegi; Technikę i sposoby ochrony trawników przed chorobami, szkodnikami i chwastami; Terminy stosowania nawozów; Objawy przenawożenia lub niedoboru składników pokarmowych; Metody i techniki nawadniania trawników, murawy; Zasady efektywnego nawadniania trawników, murawy; Zasady projektowania i montażu systemów automatycznego nawadniania trawników, muraw; Metody renowacji trawników, muraw; Zasady BHP przy stosowaniu środków ochrony roślin w ochronie trawników, muraw przed chorobami, szkodnikami i chwastami. 	<ul style="list-style-type: none"> Dobierać zabiegi pielęgnacyjne wykonywane na trawnikach do pory roku i potrzeb; Wykonywać koszenie, aerację, wertykulację, wałowanie i piaskowanie⁸ trawników, murawy; Określać wysokość koszenia murawy do wymagań użytkowych trawnika; Dobierać nawozy do terminu nawożenia trawnika, murawy; Wykonywać instalacje automatycznego nawadniania trawników, muraw; Wykonywać nawożenie i nawadnianie trawników, murawy; Planować rozmieszczenie zraszaczy; Wykonywać regenerację murawy; Stosować zasady BHP przy stosowaniu środków ochrony roślin, w ochronie trawników, muraw przed chorobami, szkodnikami i chwastami; Organizować stanowisko pracy w zależności od rodzaju wykonywanych prac; Dobierać strój roboczy i środki ochrony indywidualnej¹¹ do rodzaju wykonywanej pracy.

Z5 Wymienianie nawierzchni boisk, stadionów i pól golfowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Celowość wymiany nawierzchni trawiastej; • Typy i rodzaje gleb oraz metody określania ich właściwości fizyczno-chemicznych; • Metody i sposoby wymiany nawierzchni trawiastej; • Sposoby zabezpieczenia gleby żyznej podczas wykonywania prac ziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Określać właściwości fizyczno-chemiczne gleby; • Wykonywać wymianę nawierzchni trawiastej na boiskach, stadionach i polach golfowych; • Zabezpieczać glebę żyzną podczas wymiany nawierzchni trawiastej.

Z6 Obsługiwanie specjalistycznego sprzętu i jego bieżąca konserwacja	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Instrukcje obsługi specjalistycznego sprzętu stosowanego do zakładania i pielęgnacji trawników/muraw; • Przepisy BHP, przeciwpożarowe i ochrony środowiska, obowiązujące podczas wykorzystywania sprzętu do zakładania i pielęgnacji trawników/muraw; • Metody i sposoby konserwacji sprzętu wykorzystywanego do zakładania i pielęgnacji trawników/muraw; • Potrzebę utrzymywania sprzętu sprawnego, czystego w gotowości do pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować się do zaleceń producenta sprzętu zawartych w instrukcji obsługi; • Posługiwać się sprzętem zgodnie z zasadami BHP, przepisami przeciwpożarowymi i ochrony środowiska oraz zgodnie z zaleceniami producenta; • Konserwować sprzęt wykorzystywany do zakładania i pielęgnacji trawników/muraw, zgodnie z zaleceniami producenta; • Utrzymywać sprzęt sprawny technicznie, czysty i gotowy do wykonywania określonej pracy.

3.4. Kompetencje społeczne

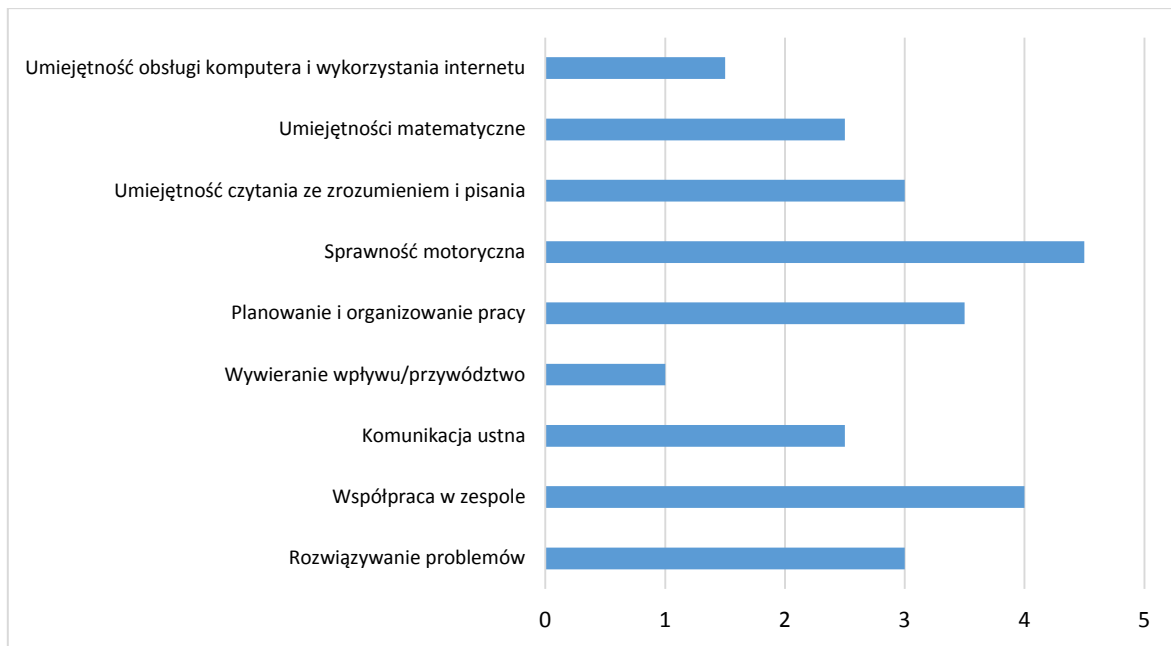
Pracownik w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone zadania zawodowe związane z zakładaniem i utrzymaniem trawników, murawy.
- Wykonywania pracy samodzielnie oraz gotowości do podejmowania współpracy podczas wykonywania zadań zawodowych związanych z zakładaniem i utrzymaniem trawników, murawy.
- Dostosowywania się do zmian w środowisku pracy.
- Oceniania wpływu swoich działań na jakość wykonywanych zadań zawodowych związanych z zakładaniem i utrzymaniem trawników, murawy.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych, zgodnie z postępowaniem technologicznym w zawodzie oraz potrzebami zakładu pracy.
- Przestrzegania zasad kultury i etyki podczas wykonywania zadań zawodowych.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien posiadać zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny służący do przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) może znaleźć zatrudnienie m.in. w:

- przedsiębiorstwach zajmujących się zakładaniem i pielęgnowaniem trawników,
- przedsiębiorstwach zajmujących się zakładaniem i pielęgnowaniem ogrodów,
- zarządach i zakładach zieleni miejskiej,
- obiektach sportowych takich jak stadiony, pola golfowe,
- firmach specjalizujących się w pielęgnacji murawy na obiektach sportowych,
- firmach zajmujących się produkcją trawnika z rolki.

Pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) może znaleźć zatrudnienie u osób prywatnych lub prowadzić własną działalność w zakresie zakładania i pielęgnacji terenów zielonych.

W badaniu Barometr zawodów 2018 zawód pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) został przyporządkowany do grupy ogrodnicy i sadownicy. W 2018 roku grupa ta została zaliczona do zawodów zrównoważonych, czyli takich, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bазie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper) można uzyskać, podejmując:

- kształcenie w branżowej szkole I stopnia w zawodzie szkolnym pokrewnym ogrodnik,
- szkolenie w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego, w zakresie kwalifikacji RL.05 Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych, wchodzącej w skład zawodu szkolnego pokrewnego ogrodnik.

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,

- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie szkolnym pokrewnym ogrodnik potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Zazwyczaj pracodawcy we własnym zakresie prowadzą szkolenia pracowników w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** w celu wyposażenia ich w kompetencje wymagane na stanowisku pracy.

Szkolenia mogą być również oferowane przez szkoły, ośrodki i centra kształcenia zawodowego oraz inne instytucje działające na rynku usług szkoleniowych w zakresie zarządzania i ogrodnictwa.

Przykładowa tematyka szkoleń:

- roślinoznawstwo,
- zakładanie ogrodów,
- konserwator terenów zielonych,
- inspektor terenów zieleni,
- operator kosiarek i innych maszyn, narzędzi i urządzeń niezbędnych w pracy greenkeepera.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Ponadto osoby stosujące środki ochrony roślin mają ustawowy obowiązek ukończyć szkolenie w tym zakresie. Szkolenia organizują ośrodki doradztwa rolniczego w różnych częściach kraju (zaświadczenie jest ważne przez pięć lat).

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** mieści się z reguły w przedziale od 2100 zł do 4200 zł brutto w przeliczeniu na jeden etat. Pracownicy zatrudnieni na umowy zlecenie mogą liczyć na wynagrodzenie od 15 zł do 25 zł brutto za godzinę pracy. Wyższe stawki oferują pracodawcy w okresach natężenia prac, większego zapotrzebowania na siłę roboczą oraz w rejonach o mniejszym bezrobociu. Stawki za koszenie trawników/murawy wahają się w granicach od 0,3 zł/m² do 1 zł/m².

Na poziom wynagrodzenia w zawodzie ma wpływ m.in.:

- sytuacja na lokalnym rynku pracy,
- region Polski,
- wielkość aglomeracji,
- szczegółowy zakres zadań i obowiązków,
- wykształcenie i doświadczenie zawodowe.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pielęgniarz trawników / murawy (greenkeeper)** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z epilepsją (06-E), mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy, pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie i są sygnalizowane przez aurę, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbytniego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu, a przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej. Mogą być one zatrudnione warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń w przypadku emisji choroby.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10. 2018 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. 2018 poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1310, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614).
- Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2138, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 432).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Architektura krajobrazu część 1. Podstawy architektury krajobrazu. Hortpress, Warszawa 2018.
- Architektura krajobrazu część 4. Rośliny ozdobne. Hortpress, Warszawa 2017.
- Fortuna-Antoszkiewicz B., Gadomska E. i Gadomski K.: Urządzanie i pielęgnacja terenów zieleni. Cz. 3. Hortpress, Warszawa 2007.
- Gadomska E., Gadomski K., Żołnierczuk M.: Architektura krajobrazu część 2. Podstawy architektury krajobrazu. Hortpress, Warszawa 2018.
- Gawłowska A.: Zadbany trawnik. SBM, Warszawa 2014.
- Haber Z., Urbański P.: Kształtowanie terenów zieleni z elementami ekologii. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań 2016.
- Haber Z., Urbański P.: Kształtowanie terenów zieleni z elementami ekologii. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Poznań 2016.
- Henschke M.: Trawy ozdobne do warunków klimatycznych Polski. Plantpress, Kraków 2017.
- Hess T.: Ogrodowy warsztat. Bellona, Warszawa 2017.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10. 2018]:

- Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2018/Raport_polska_ok-min.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Czasopismo „Zieleń miejska”: <http://www.abrys.pl/wydawnictwa/zielen-miejska>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie ogrodnik http://www.oke.lodz.pl/pobierz/zawodowy/informatory/informator_Z057_611303_OG.pdf
- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa: <http://piorin.gov.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Ogrodnictwa: <http://sito.poznan.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).

Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Aeracja	Napowietrzanie, zabieg pielęgnacyjny stosowany w celu ułatwienia wnikania powietrza, wody i nawozów mineralnych do gleby.	https://encyklopedia.pwn.pl/encyklopedia/aerator.html [dostęp: 31.10.2018]
2	Aerator	Urządzenie do nakłuwania darni, wyposażone w kolce lub rurki, osadzone na obracającym się wale. Może być z napędem elektrycznym lub spalinowym bądź bez napędu (buty z kolcami, wał z kolcami).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://poradnikogrodniczy.pl/wertykulacja_i_aeracja_trawnika.php [dostęp: 31.10.2018]
3	Dmuchała	Urządzenie spalinowe lub akumulatorowe służące do szybkiego sprzątnięcia trawników i nawierzchni ze skoszonej trawy i opadłych jesienią liści, poprzez zdmuchiwanie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://pl.glosbe.com/pl/pl/dmuchała%20do%20li%C5%9Bci [dostęp: 31.10.2018]
4	Glebogryzarka	Maszyna o napędzie elektrycznym lub spalinowym służąca do uprawy gleby (spulchniania, mieszania, wyrównywania powierzchni gleby).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://poradnikogrodniczy.pl/glebogryzarka.php [dostęp: 31.10.2018]
5	Kosa mechaniczna	Sprzęt ogrodniczy służący do koszenia trawy i wycinania twardych zarośli, zwłaszcza w trudno dostępnych miejscach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.zielonyogrodek.pl/podkaszarka-i-kosa-mechaniczna-czym-sie-roznia [dostęp: 31.10.2018]
6	Obiekt sportowy	Samodzielny, zwarty zespół urządzeń terenowych oraz budynków przeznaczonych do celów sportowych	https://pl.glosbe.com/pl/pl/obiekt%20sportowy [dostęp: 31.10.2018]
7	Odkurzacz ogrodowy	Urządzenie spalinowe lub elektryczne służące do zbierania liści lub skoszonej trawy. Może być wyposażone w systemy rozdrabniające i redukujące objętość zebranych liści.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://ogrodosfera.pl/blog/odkurzacz-ogrodowe-kiedy-i-dlaczego-warto-je-kupic [dostęp: 31.10.2018]
8	Piaskowanie	Zabieg pielęgnacyjny wykonywany zaraz po aeracji lub wertykulacji. Piaskowanie poprawia przepuszczalność podłoża oraz zwiększa gęstość darni.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie; https://www.zielonyogrodek.pl/piaskowanie-trawnika [dostęp: 31.10.2018]
9	Podkaszarka	Sprzęt ogrodniczy stosowany do koszenia trawników w trudno dostępnych dla kosiarki miejscach. Mogą to być narożniki i krawędzie trawnika, powierzchnie wzdłuż murów lub trawniki na skarpach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.zielonyogrodek.pl/podkaszarka-i-kosa-mechaniczna-czym-sie-roznia [dostęp: 31.10.2018]

10	System automatycznego nawadniania	Systemy umożliwiające automatyczne nawadnianie roślin za pomocą zamontowanych na stałe zraszaczy. Sterowanie zraszaczami odbywa się za pomocą sterowników oraz przy użyciu czujników i komputerów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.wymarzonyogrod.pl/narzedzia-instalacje/system-nawadniania-ogrodu/jak-zamontowac-system-automatycznego-podlewania-w-ogrodzie,63_188.html [dostęp: 31.10.2018]
11	Środki ochrony indywidualnej	Wszelkie środki noszone lub trzymane przez pracownika w celu ochrony przed jednym lub wieloma zagrożeniami związanymi z występowaniem niebezpiecznych lub szkodliwych czynników w środowisku pracy, w tym również wszelkie akcesoria i dodatki przeznaczone do tego celu.	http://www.ryzykozawodoweonline.pl/srodki-ochrony-indywidualnej-id13.html [dostęp: 31.10.2018]
12	Trawnik z siewu	Trawnik zakładany poprzez równomierny wysiew nasion mieszanek trawnikowych na uprzednio przygotowaną powierzchnię. Jest to najczęściej stosowana metoda zakładania trawników.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.wymarzonyogrod.pl/trawniki-zywoploty/trawniki/trawnik-z-siewu-czy-trawnik-z-rolki-jaki-wybrac-sposob-zakladania-trawnika,8_85.html [dostęp: 31.10.2018]
13	Trawnik z rolki	Trawnik zakładany z gotowych płatów darni, wyprodukowanych i wycinanych przez producentów na specjalnych plantacjach. Darń układana jest na uprzednio przygotowanej powierzchni (trawnik rolowany, inaczej: trawnik z gotowej darni).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.wymarzonyogrod.pl/trawniki-zywoploty/trawniki/trawnik-z-siewu-czy-trawnik-z-rolki-jaki-wybrac-sposob-zakladania-trawnika,8_85.html [dostęp: 31.10.2018]
14	Wertykulacja	Zabieg pielęgnacyjny stosowany na trawnikach, zwłaszcza często i nisko koszonych (strzyżonych), polegający na pionowym cięciu darni.	https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/wertykulacja.html [dostęp: 31.10.2018]
15	Wertykulator	Urządzenie zaopatrzone w drapacze lub frezy służące do nacinania w trawnikach szczelin. Służą do wertykulacji i usuwania filcu z trawników. Mogą być z napędem elektrycznym lub spalinowym bądź bez napędu (grabie tzw. skaryfikatory).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://poradnikogrodniczy.pl/wertykulacja_i_aeracja_trawnika.php [dostęp: 31.10.2018]
16	Zabieg ochrony roślin	Zabiegi ograniczające występowanie chorób, szkodników a także chwastów w uprawie m.in. roślin ozdobnych, służące do utrzymania roślin na wysokim poziomie zdrowotności. Zaliczamy tu fizyczne, biologiczne i chemiczne metody ochrony roślin.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Haber Z., Urbański P.: Kształtowanie terenów zieleni z elementami ekologii. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Poznań 2016

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.